

Recyklace a využití odpadů Česká republika

SOUTĚŽ PRO ŠKOLY o nejlepší návrh plakátu „MÁME DOMA NEBEZPEČNÝ ODPAD?“

Soutěž kombinuje předměty zaměřené na ekologickou a výtvarnou výchovu. Cílem soutěže je, aby se žáci dozvěděli více o nebezpečných vlastnostech odpadů v domácnosti a o způsobu jejich správného vytřídění (Kam s nimi?). Tyto získané informace pak budou moci prakticky uplatnit při tvorbě plakátu, který má nabádat občany k odevzdávání nebezpečného odpadu do sběrných dvorů. Také k samotné tvorbě plakátu dostanou žáci tipy.

1. část

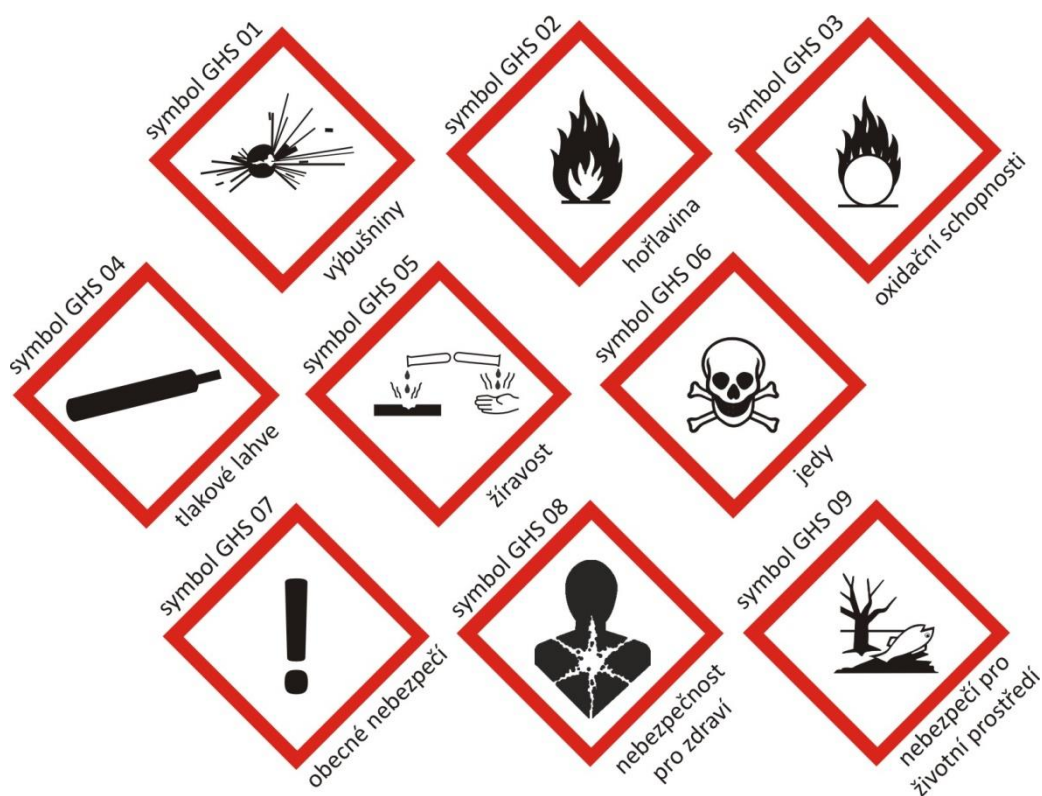
INFORMACE O TOM, CO JSOU NEBEZPEČNÉ ODPADY A JAK S NIMI NAKLÁDAT

Kam s nebezpečnými odpady?

Běžně je doma využíváte a možná si ani neuvědomujete, že mohou způsobit závažné škody na životním prostředí. Léky, barvy, ředidla, čisticí saponáty, staré baterie, ale třeba i vyřazená elektronika, mohou patřit mezi nebezpečné odpady, které by neměly skončit v popelnici spolu s běžnými odpadky. Jak ale nebezpečné odpady poznáme a jak s nimi tedy máme správně naložit?

Symbol přeškrtnuté popelnice je všeobecně srozumitelným znakem, že použité zboží nebo obal nepatří mezi běžné odpady. Na případné nebezpečné vlastnosti látek používaných při provozu nebo údržbě domácností pak obvykle upozorňují výstražné grafické symboly v červeném rámu, například lebka nebo symbol ohně. Ty prozradí, zda je konkrétní věc či látka toxická, žíravá, hořlavá, dráždivá, výbušná či jinak škodlivá. Kromě označení zde také musí být srozumitelně napsáno, co za nebezpečnou látku výrobek obsahuje.

Obr: Takto jsou označené různé nebezpečné látky, které je nutné bezpečným způsobem zneškodnit

Léky a zdravotnický materiál

K běžným nebezpečným odpadům v domácnosti patří nedobrané či prošlé léky všeho druhu. Pokud skončí v koši nebo v záchodové míse, mohou kontaminovat vodu či půdu. Čistírný odpadních vod si s kontaminovanou vodou nemusejí stoprocentně poradit a voda plná farmaceutických zbytků pak může vážně ovlivňovat zdravotní stav nejen živočichů, ale i lidí. Léky je nejnazší odnést zpátky do lékárny, v některých od vás převezmou i použitý zdravotnický materiál. S léky můžete rovněž zamířit do sběrných dvorů, které většinou mají od krajského úřadu povolení k nakládání s takovým odpadem.

Barvy, ředidla a lepidla

Zbytky syntetických barev, ředidel, lepidel, laků, nátěrů a mořidel a jejich obaly mohou rovněž být nebezpečným odpadem, který může způsobit škody na životním prostředí či ohrozit zdraví. Často mají hned několik nebezpečných vlastností. Například u lepidel bývá uváděna zároveň dráždivost, hořlavost i nebezpečnost pro životní prostředí. Jak naložit s obalem obsahujícím zbytky těchto látek se dozvíte na etiketě, která navádí k odevzdání obalu na místo sběru nebezpečného odpadu. Tím jsou především sběrné dvory, ale i mobilní sběry nebezpečného odpadu pořádané jednotlivými obcemi.

Elektrospotřebiče a baterie

Další kategorii nebezpečných odpadů tvoří elektrozařízení. Jedná se nejen o spotřebiče z domácnosti, ale také baterie a zářivky. Ty obsahují řadu nebezpečných látek, jako třeba rtuť, těžké kovy či zpomalovače hoření. V chladničkách se navíc vyskytuje nebezpečný freon, který při úniku do ovzduší působí ztenčování ozonové vrstvy, čímž snižuje schopnost atmosféry pohlcovat škodlivé UV záření. Elektroodpad patří do zpětného odběru. Staré elektrospotřebiče je možné odevzdat u prodejců elektra nebo je odnést do speciálních boxů umístěných ve školách, firmách, institucích či v obcích. Také obce provádějí mobilní svoz elektra. Na staré baterie jsou určeny také speciální boxy umístěné v supermarketech, ve školách, firmách a institucích. Jedním z míst pro zpětný odběr vyřazených spotřebičů a baterií jsou opět sběrné dvory.

Úklidové a čisticí prostředky

Čisticí a úklidové prostředky často obsahují dráždivé či jedovaté látky. Obaly od nich tak patří do sběrných dvorů. Pokud se chcete chovat skutečně ekologicky, doporučují odborníci škodlivé přípravky nahradit ekologičtější variantou bez obsahu nebezpečných látek. Běžné čisticí prostředky totiž mohou ohrožovat vaše zdraví, navíc ve velkém končí ve vodních tocích, kde mají negativní vliv na život tamních živočichů.

Tuk a kuchyňský odpad

Použitý olej na smažení nebo kuchyňský odpad sice není nebezpečným odpadem, přesto však je dobré pamatovat na jeho správné vytřídění a odstranění. Použitý tuk byste rozhodně neměli vylévat do odpadu či záchodové mísy. Obsah tuku v odpadních vodách nejenže zanáší kanalizační potrubí a zbytečně živí krysy, ale také působí problémy v čistírnách odpadních vod. Kuchyňské zbytky je nejlepší kompostovat doma nebo v obecní kompostárně. Splachování kuchyňského odpadu do kanalizace pouze zatěžuje čističku.

2. část:

ÚKOL: NAVRHNĚTE PLAKÁT NA PODPORU ODEVZDÁVÁNÍ NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ DO SBĚRNÝCH DVORŮ

HLAVNÍ SDĚLENÍ plakátu:

ODEVZDÁVEJTE **NEBEZPEČNÉ ODPADY** DO SBĚRNÝCH DVORŮ

Několik pravidel pro tvoření plakátu:

1. MÍT KONCEPT

- Co to znamená?

- To, že než se do něčeho pustíme, je dobré promyslet si **PROČ**, **KOMU** a **CO** chcete sdělit

2. BÝT UMĚŘENÍ

- Co to znamená?

- Používejte prvky odpovídající rozměru plakátu, vyberte jeden nosný prvek.

3. CHCE TO NÁPAD A TAKÉ JEDNODUCHOST

- Krása je v jednoduchosti. Upoutejte pozornost, přitáhněte oči kolemjdoucích. Přeplněný plakát to nedokáže.

4. PŘEHLEDNOST

- Proč?

- Aby si kolemjdoucí zapamatovali důležité informace. Určete informacím na plakátu pořadí důležitosti a podle toho je více nebo méně zvýrazněte.

5. VZBUĎTE ZVĚDAVOST

- To souvisí s nápadem i s přehledností. Příliš mnoho textu škodí. Sdělte nejdůležitější, zbytek může být na webu.

6. POUŽIJTE UNIKÁTNÍ, ALE ČITELNÉ FONTY

– Co je font?

- Font je druh písma. Pokud budete pracovat při tvorbě plakátu i s počítačem (není to podmínkou), použijte jiný než každodenní font písma z novin, mailů či knih. Kvalitní najdete i zdarma např. na www.google.com/webfonts.

7. HARMONIE BAREV

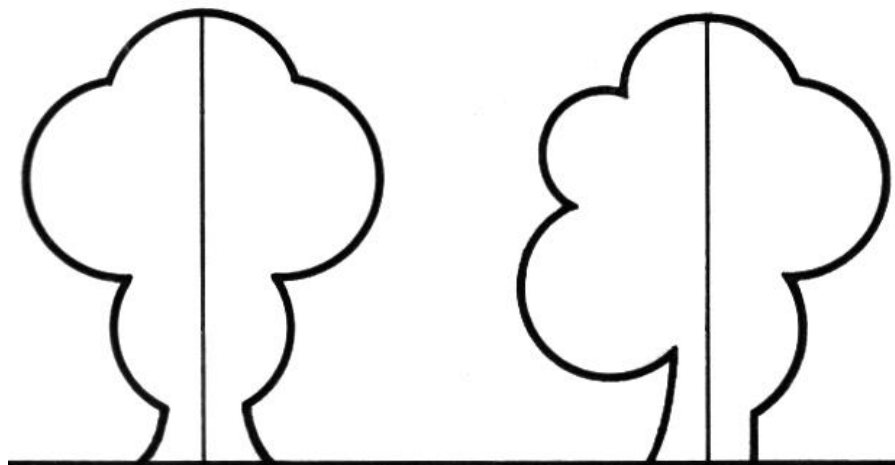
– Proč? Vždyť plakát má upoutat pozornost.

- To ano, ale musí být tomu, kdo se na něj dívá, příjemný, a ne ho dráždit. Proto použijte příbuzné barvy. Inspiraci najdete např. na <http://www.colourlovers.com/colors>

8. VYVÁŽENÁ ASYMETRIE

- Není to protimluv?

- Asymetrie (tedy nesouměrnost) vytváří napětí a upoutá. Na druhou stranu dobře navržený plakát by měl být graficky vyvážený. Držte se pravidla o počtu elementů: Rozdělte plakát na dvě poloviny a spočítejte prvky v nich. Jejich počet by měl být přibližně stejný v obou částech. Snažte se o rovnováhu vertikálně i horizontálně.

Obr: Co je symetrické a co je asymetrické? Kde je vyvážená asymetrie?